

Interessekonflikter

Informasjonsnotatet bygger på ny lovgivning innen EU (MiFID II med tilhørende rettsakter som er gjeldende innen EU fra 3. januar 2018, heretter omtalt som MiFID II)

Innledning

I henhold til gjeldende verdipapirlovgivning og MiFID II er foretakene pliktig å være organisert slik at risikoen for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder eller kunder seg imellom begrenses til et minimum. Videre er foretakene pliktig å ha interne instruksjoner for utveksling av informasjon mellom ulike deler av virksomheten, og å opprette informasjonssperre mellom for eksempel avdelinger for analyse og corporate eller aktiv forvaltning og megling, såkalte "chinese walls". Finanstilsynet har stilt krav til at foretakene skal ha rutiner for begrensnings av interessekonflikter. Økt investorbeskyttelse er et av hovedformålene med MiFID II, særlig gjennom identifisering, hindring og håndtering av interessekonflikter

Reguleringen av interessekonflikter i MiFID II er i utgangspunktet en videreføring av MiFID I, men innebærer skjerpede krav. Etter MiFID II stilles det strengere krav til selve håndteringen av interessekonflikter.

I henhold til MiFID II skal verdipapirforetakene treffe alle egnede forholdsregler med hensyn til å identifisere og håndtere interessekonflikter mellom foretaket og kundene og kundene imellom, samt hindre at interessekonflikter får negative følger for kundene.

Foretakenes forpliktelser etter MiFID II kan oppsummeres som følger:

- Foretaket skal innrette sin virksomhet slik at de er oppbygd og organisert på en slik måte at risikoen for interessekonflikter begrenses til et minimum. Dersom tiltakene ikke er tilstrekkelig til å sikre kundens interesser på en betryggende måte, skal foretaket informere kunden om mulige interessekonflikter og de tiltak som gjøres for å redusere denne risikoen før foretaket gjennomfører forretninger på kundens regning. Å gi informasjon til kunden skal være siste utvei etter at alle andre tiltak er forsøkt eller vurdert som utilstrekkelige med tanke på å kunne gi rimelig sikkerhet for å kunne forebygge risikoen for at kundens interesser skades.
- Foretaket skal treffe alle egnede forholdsregler med hensyn til å identifisere, hindre og håndtere interessekonflikter mellom foretaket og kunden og kundene imellom.
- Foretaket skal ha skriftlige retningslinjer for å håndtere og forebygge interessekonflikter. Dersom foretaket også utarbeider investeringsanalyser, skal retningslinjene inneholde særskilte bestemmelser for håndtering av mulige interessekonflikter som følge av denne virksomheten.

- Foretaket skal distribuere en summarisk versjon av retningslinjene til kundene.
- Foretaket skal opplyse kunden om mulige interessekonflikter og de tiltak som er truffet for å redusere risikoen for å skade kundens interesser dersom foretakenes tiltak for å hindre denne risikoen viser seg å være utilstrekkelige.

Foretaket skal gi kunden tilstrekkelig detaljerte opplysninger om situasjoner som nevnt i punktet over og det skal tas hensyn til kundens virksomhetsart slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning med hensyn til den investeringstjenesten interessekonflikten gjelder. Opplysningene skal gis til kunden på et varig medium.

I punkt 2 redegjøres det for innholdet i bestemmelsene om identifisering og håndtering av interessekonflikter. I punkt 3 redegjøres det for særskilte regler knyttet til håndtering av konflikter som inkluderer investeringsanalyse. Reglene vedrørende retningslinjer for interessekonflikter behandles i punkt 4. Foretakets forpliktelser sett i forhold til foretakets virksomhet behandles i punkt 5. I punkt 6 redegjøres det for varselsplikten til kunden. Reglene for oppbevaring og revidering av dokumentasjon behandles i punkt 7 og 8. Tilslutt kommenteres reglene for rapportering i punkt 9.

Innhold av Forpliktelsene

Generelt

Foretakene skal identifisere interessekonflikter mellom foretaket og kundene og kundene imellom, samt hindre at interessekonflikter får negative følger for kundene ved å ha rutiner og tiltak for håndtering av interessekonflikter.

Foretakene er ikke forpliktet til å avstå fra virksomhet som i sin natur kan skape interessekonflikter.

Foretakene er likevel pålagt å begrense risikoen for interessekonflikter. Det følger av MiFID II at foretakene skal innrette sin virksomhet slik at foretaket er oppbygd og organisert på en slik måte at risikoen for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder eller foretakets kunder seg imellom begrenses til et minimum.

Verdipapirforetakene skal ha skriftlige rutiner for håndtering av interessekonflikter, herunder knyttet til andre selskaper i konsern. I henhold til MiFID II skal retningslinjene omfatte:

- a) angivelse av de forhold som kan medføre interessekonflikter knyttet til de enkelte investeringstjenester og tilknyttede tjenester som utføres av eller på vegne av foretaket og som kan innebære en risiko for at en eller flere kunders interesser skades, og
- b) angivelse av rutiner som skal følges og tiltak som skal iverksettes for å forhindre eller håndtere slike interessekonflikter

Retningslinjene skal således inneholde resultatet av identifiseringen av interessekonflikter samt angi de rutiner som skal hindre at interessekonflikter får negative følger for kunden. Nærmere om retningslinjene følger av punkt 4 nedenfor.

Identifisering av interessekonflikter

Generelt

Foretakene er pålagt å identifisere mulige interessekonflikter som kan oppstå i virksomheten. Det følger av MiFID II at foretakene skal vurdere om foretaket, tilknyttet person (som definert under punkt 2.2.3) eller person som direkte eller indirekte er tilknyttet foretaket ved ytelsen av investeringstjenester eller tilknyttede tjenester eller på annen måte, er eller vil komme i en situasjon der:

- 1) Det er sannsynlig at foretaket, eller en person tilknyttet foretaket, vil kunne oppnå økonomisk gevinst eller unngå økonomisk tap på bekostning av kunden,
- 2) Foretaket, eller den aktuelle personen, har en annen interesse enn kunden når det gjelder resultatet av ytelsen av investeringstjenesten eller gjennomføringen av transaksjonen,
- 3) Foretaket, eller den aktuelle personen, har økonomiske interesser eller andre grunner til å prioritere en annen kundes eller andre grupper av kunders interesser foran kundens interesser,
- 4) Foretaket, eller den aktuelle personen, driver samme type virksomhet som kunden, eller
- 5) Foretaket, eller den aktuelle personen, vil motta godtgjørelse for ytelsen av investeringstjenesten overfor kunden fra annen person enn kunden i form av penger, varer eller tjenester utover standard provisjon for tjenesten.

Listen er ikke en uttømmende angivelse av de omstendigheter foretakene skal ta hensyn til ved vurderingen.

Det enkelte foretak har et selvstendig ansvar for å identifisere de omstendigheter som kan gi opphav til interessekonflikter.

Foretakene må ha rutiner for å identifisere interessekonflikter på alle nivåer i organisasjonen. Foretakene må jevnlig vurdere situasjoner på alle forretningsområder som potensielt kan føre til en interessekonflikt. Dette gjelder også nye potensielle interessekonflikter som for eksempel ved innføring av en ny type virksomhet, et nytt produkt eller en ny kundegruppe.

Typetilfeller

Enkelte tjenester og kombinasjoner av tjenester vil være mer utsatt for interessekonflikter enn andre. Det følger av MiFID II at foretakene skal være særlig oppmerksomme på interessekonflikter i forbindelse med investeringsanalyser og -rådgivning, egenhandel, aktiv forvaltning og "corporate"-virksomhet. I de tilfeller hvor samme person utøver flere ulike funksjoner for kunder forsterkes oppfordringen til årvåkenhet med hensyn til å identifisere mulige konfliktsituasjoner.

I tillegg til mer generelle potensielle interessekonflikter som følger av ulike avdelinger og tjenester som nevnt over, vil hvert foretak ha sitt særskilte sett med potensielle interessekonflikter, relevant for det enkelte foretaks virksomhet. Foretakene må således utarbeide individuelle rutiner og retningslinjer. Noen typetilfeller kan imidlertid identifiseres. Nedenfor følger en ikke-uttømmende liste:

- Hvor et foretak "matcher" en kundes ordre med finansielle instrumenter på egen bok.
- Hvor et foretak handler på egen bok i et finansielt instrument og foretaket på samme tid innehar informasjon om en kundes potensielle ordre i det samme instrumentet.
- Hvor foretaket yter "corporate finance" tjenester eller råd til kunder som er konkurrenter med hverandre.
- Hvor foretaket representerer eller søker å representere en kunde som legger inn bud på et selskap som verdipapirforetaket har ytt "corporate finance" råd til.
- Hvor et foretak yter aktiv forvaltningstjenester til mer enn én kunde – særlig i forhold til spørsmål om allokering.
- Hvor en ansatt i et foretak handler personlig i et instrument og foretaket har en kunde med interesser som potensielt er i konflikt med slik handel.
- Hvor et foretak yter investeringsråd og finansieringstjenester for en kunde i forbindelse med et bud og ønsker å yte finansieringstjenester til en annen kunde i relasjon til det samme budet.
- Hvor foretaket er en kredittinstitusjon som ønsker å bistå en potensiell kunde med låneytelse i forbindelse med et oppkjøp og selskapets "corporate finance" team ønsker å bistå en annen kunde som planlegger å gi bud på det samme selskapet ved fremmed- eller egenkapitalfinansiering.
- Hvor megler med market maker oppdrag og øvrige meglere sitter ved samme meglerbord.
- Hvor foretaket har informasjon om "distressed assets" og foretaket har/tar eierposisjon i slike "assets".
- Hvor foretaket mottar gaver eller andre former for godtgjørelse som kan ha en innflytelse på foretaket eller foretakets ansattes handlemåte i konflikt med en kundes interesser.
- Hvor det skjer en interslutning av transaksjoner innen et foretak som yter flere tjenester, for eksempel aktiv forvalter som plasserer ordre hos en megler innen samme foretak.

”Tilknyttede personer”

Vurderingen som må foretas for identifisering av interessekonflikter skal, som det fremgår av 2.2.1, over blant annet relateres til tilknyttede personer. I MiFID II forstås tilknyttet person som:

- a) direktør/partner, deltaker eller tilsvarende, medlem av ledelsen eller tilknyttet agent til verdipapirforetaket,
- b) direktør/partner, deltaker eller tilsvarende eller medlem av ledelsen av en tilknyttet agent til verdipapirforetaket,
- c) arbeidstaker i verdipapirforetaket eller tilknyttet agent til verdipapirforetaket, samt enhver annen fysisk person hvis tjenester stilles til rådighet for og som kontrolleres av verdipapirforetaket eller en tilknyttet agent til verdipapirforetaket og som deltar i verdipapirforetakets ytelse av investeringstjenester, eller
- d) en fysisk person som er direkte involvert i ytelsen av tjenester til verdipapirforetaket eller tilknyttet agent til verdipapirforetaket i henhold til en avtale om utkontraktering av foretakets investeringstjenester.

Håndtering av interessekonflikter

Generelt

Håndtering av interessekonflikter vil i hovedsak dreie seg om ”å organisere bort” potensielle interessekonflikter. Dette skjer for eksempel ved å organisere virksomheten i ulike avdelinger som skilles ved såkalte ”chinese walls”.

Foretakene skal etablere, implementere og opprettholde en effektiv interessekonflikt policy. Denne skal nedfelles skriftlig og være hensiktsmessig sett hen til virksomhetens størrelse, organisasjon, omfang og kompleksitet. Disse rutinene skal følges og eventuelle tiltak skal iverksettes for å håndtere interessekonflikter

Det følger av MiFID II at slike rutiner og tiltak skal være egnet til å sikre at tilknyttede personers deltakelse i virksomhet som involverer en interessekonflikt utføres med en nødvendig grad av uavhengighet. For å sikre dette skal verdipapirforetaket som minimum legge vekt på disse momentene:

- 1) Effektive prosedyrer og rutiner for å forhindre eller kontrollere utveksling av informasjon mellom tilknyttede personer som inngår i virksomhet som innebærer risiko for interessekonflikt, hvis utvekslingen av informasjon kan skade en eller flere kunders interesser
- 2) særskilt tilsyn med tilknyttede personer som i hovedsak utfører virksomhet for eller yter tjenester til kunder som kan ha motstridende interesser, eller kunder som kan ha interesser i strid med foretakets egne interesser,
- 3) å fjerne direkte sammenheng mellom avlønningen av tilknyttede personer som utfører ulike typer virksomhet, dersom det kan oppstå interessekonflikter mellom disse virksomhetene,

- 4) tiltak for å hindre eller begrense muligheten for at det kan utøves utilbørlig påvirkning av en tilknyttet persons utførelse av investeringstjenester eller tilknyttede tjenester, og
- 5) tiltak for å hindre eller kontrollere en tilknyttet persons samtidige eller etterfølgende deltagelse i bestemte investeringstjenester eller tilknyttede tjenester dersom slik deltagelse er egnet til å svekke håndteringen av interessekonflikter.

Nærmere om det enkelte foretaks forpliktelser

Foretakene må selv kartlegge de tiltakene som er nødvendige for å sikre et tilfredsstillende nivå av uavhengighet.

Ved vurderingen av hvilke rutiner som skal etableres og tiltak som skal iverksettes for å håndtere interessekonflikter skal det tas hensyn til foretakets størrelse og virksomhet, herunder art, omfang og kompleksitetsgrad av foretakets virksomhet, samt graden av risiko for skade på kundens interesser, se punkt 5 nedenfor.

Det må sikres at foretakenes virksomhet organiseres på en slik måte at det ikke oppfordres eller gis incentiver til atferd som kan medføre interessekonflikter, for eksempel gjennom avlønning som belønner atferd som er ufordelaktig for kunden, men fordelaktig for foretaket eller andre kunder. Dette vil for eksempel kunne være at en analyseavdelings bonus er basert på prestasjonene til corporateavdelingen. Det vil imidlertid stille seg annerledes med indirekte sammenhenger mellom prestasjon og avlønning, det vil si ved bonus kalkulert ut fra foretakets generelle prestasjoner eller aktivitetene til en avdeling. Videre bør det være rom for diskresjonært skjønn ved bonusberegninger slik at den enkelte medarbeider ikke matematisk kan kalkulere seg frem til størrelsen på bonusutbetalingen.

Et effektivt virkemiddel for å kontrollere flyten av kurssensitiv informasjon i en organisasjon er «chinese walls»; det vil si tiltak som sikrer at ulike deler av foretaket sitter fysisk avsperrert fra hverandre og er fysisk avskjermert fra tilgang til informasjon om hverandres virksomhet. Særlig aktuelt vil dette være hvor foretak i tillegg til corporate-tjenester også yter andre investeringstjenester. Dersom foretaket har effektive interne informasjonssperrer («chinese walls») vil personer på den andre siden av sperren ikke anses å inneha informasjon som er stoppet av sperren. Således vil eventuelle konflikter som følge av informasjon i organisasjonen kunne ses bort fra dersom informasjonen er omringet av effektive informasjonssperrer.

Konserninterne forhold

Foretakene må sørge for at effektive rutiner etableres for å sikre at foretak innenfor samme konsern opererer uavhengig av hverandre.

Dette kan for eksempel være rutiner som hindrer strøm av kurssensitiv informasjon mellom foretakene, som sikrer at foretakenes ledelse er uavhengige av hverandre osv.

I forhold til reglene om interessekonflikter skal konsernforetakene anses for ikke å ha kunnskap om hverandre, dersom det er etablert tilstrekkelige gode rutiner som hindrer informasjonsstrøm. Motsatt dersom slike informasjonssperrer ikke foreligger må det etableres rutiner for identifisering og håndtering av interessekonflikter innen konsernet.

Foretakene har ved gjennomføring av transaksjoner ingen plikt til å påse at det ikke foreligger informasjon av betydning innen konsernet. Informasjonssperrer er derfor en god måte å unngå konserninterne konflikter på.

Håndtering av konflikter som inkluderer investeringsanalyse

Generelt

Verdipapirforskriften inneholder detaljerte regler om interessekonflikter i foretak som utarbeider og distribuerer investeringsanalyser.

Utarbeidelse av investeringsanalyser omfattes av de tilknyttede tjenestene som nevnt i MiFID II.

I henhold til MiFID II defineres investeringsanalyse som en analyse, rapport, artikkel eller annen form for skriftlig eller muntlig informasjon som er utarbeidet av et verdipapirforetak og som anbefaler eller foreslår en investering eller investeringsstrategi og er benevnt eller beskrevet som investeringsanalyse eller tilsvarende benevnelse, eller som på annen måte er presentert som en objektiv eller uavhengig forklaring av de forhold som omfattes av anbefalingen og ikke regnes som investeringsrådgivning.

Bestemmelsen vil typisk omfatte verdipapirforetakenes utarbeidelse av analyser av enkeltselskaper.

Organisatoriske krav

MiFID II inneholder en rekke organisatoriske krav til verdipapirforetak som utarbeider og distribuerer investeringsanalyser. Bestemmelsene skal sikre analytikerne uavhengig stilling fra foretakets kunder og virksomhet for øvrig.

De organisatoriske kravene kommer til anvendelse på verdipapirforetak som utarbeider eller får utarbeidet investeringsanalyser (...) og dersom analysen formidles til foretakets kunder eller til allmennheten, eller det er sannsynlig at slik formidling vil finne sted. Det gjelder visse unntak fra dette i enkelte tilfeller hvor verdipapirforetaket formidler andres investeringsanalyser til kunder eller allmennheten. Intern distribusjon i foretaket anses ikke som formidling til kunder eller allmennheten.

I henhold til MiFID II gjelder de organisatoriske kravene, og kravet om iverksetting av tiltak for å håndtere interessekonflikter, overfor finansanalytikere som deltar i

utarbeidelsen av investeringsanalysen. Tilsvarende skal verdipapirforetakene sørge for at tiltakene gjennomføres overfor andre tilknyttede personer med ansvarsområder eller forretningsinteresser som kan komme i konflikt med interessene til de personer investeringsanalysen formidles til. På samme måte som beskrevet i punkt 2.2 over, må foretakene foreta en konkret identifisering av potensielle interessekonflikter og vurdere hensiktsmessige tiltak for håndtering av disse i investeringsanalysevirksomheten.

I MiFID II oppstilles blant annet regler om handleforbud for verdipapirforetakets ansatte som er involvert i utarbeidelse av investeringsanalyser.

Forbundet har utarbeidet retningslinjer for analysevirksomhet, se Bransjestandard nr. 3 om håndtering av interessekonflikter og innholdskrav i anbefalinger, herunder analyser.

Retningslinjer for Interessekonflikter

Generelt

MiFID II oppstiller krav til at foretakene skal utarbeide skriftlige retningslinjer for å håndtere interessekonflikter. I MiFID II finnes regler om krav til innhold i retningslinjene og regler om informasjonsplikt om disse til kunden.

Innholdskrav

Retningslinjene skal inneholde:

- a) en identifisering av de forhold som utgjør en interessekonflikt som medfører en risiko for at en eller flere kunders interesser skades ved spesifikke investeringstjenester, investeringsaktiviteter eller tilknyttede tjenester på vegne av foretaket, og
- b) angivelse av hvilke prosedyrer som skal følges og tiltak som skal treffes for å håndtere slike interessekonflikter

Dette er behandlet i punkt 2 over. Det følger videre av MiFID II at retningslinjene skal være tilpasset foretakets størrelse og organisering samt virksomhetens art, omfang og kompleksitet, se punkt 5 nedenfor.

Retningslinjenes innhold og struktur vil variere fra foretak til foretak. For eksempel vil et foretak som yter tjenester til et stort antall små kunder strukturere retningslinjene annerledes enn et foretak som yter tjenester til et lite antall kunder, sett hen til at risikoen for interessekonflikter vil variere med foretakets størrelse og antall kunder. Videre vil et foretak som ikke inngår i konsern og som yter et lite antall tjenester kunne ha mindre detaljerte og omfattende retningslinjer i forhold til foretak med mer kompleks virksomhet.

For øvrig oppstiller lovgivningen ingen krav til hvordan retningslinjene struktureres.

I MiFID II fremkommer det at retningslinjene skal ta hensyn til forhold foretaket er eller burde være kjent med, som kan gi opphav til interessekonflikter knyttet til andre selskaper i foretaksgruppen. Dette innebærer altså at dersom foretaket inngår i et konsern skal retningslinjene omfatte omstendigheter som kan føre til interessekonflikter som et resultat av andre konsernselskapers struktur og aktiviteter.

Foretak som driver investeringsanalysevirksomhet må særskilt innta rutiner og tiltak relatert til interessekonflikter knyttet til slik virksomhet.

Informasjon til kunden om retningslinjene for interessekonflikter

Kunder skal gis en beskrivelse av retningslinjene. Dette kan være i form av et sammendrag. Kunden kan også be om en mer detaljert beskrivelse. Beskrivelsene skal gis skriftlig. Det er altså ikke krav til at retningslinjene i sin helhet distribueres.

Etter vår oppfatning er det tilstrekkelig at den summariske beskrivelsen inneholder en kortfattet oversikt over foretakets forpliktelser til å håndtere interessekonflikter og en oppsummering av de tiltakene som er iverksatt. Informasjonen kan være av ren generisk art, og mer transaksjonsspesifikk informasjon kan utelates. Dette gjelder uansett om bare en summarisk beskrivelse distribueres eller om en mer detaljert beskrivelse gis etter kundens anmodning.

Foretak som inngår i konsern kan velge å utarbeide og distribuere felles retningslinjer i stedet for individuelle retningslinjer for hvert enkelt foretak.

Dersom kunden har samtykket kan informasjonen gis via internettside (se notat om informasjonskrav og kundeavtaler). Forbundet har i sitt forslag til alminnelige forretningsvilkår valgt å ta inn et avsnitt om interessekonflikter som etter vår vurdering kan oppfylle kravene til en slik summarisk beskrivelse, dersom det ikke foreligger særlige forhold i foretaket som bør inntas. Dersom slike forhold foreligger, kan informasjon gis i vedlegg til forretningsvilkårene (se forslag til forretningsvilkår og veiledningen til disse).

Omfanget av forpliktelsene

Det følger av MiFID II at verdipapirforetakene skal treffe alle egnede forholdsregler med hensyn til å identifisere interessekonflikter mellom foretaket og kundene og kundene imellom. Videre følger det av MiFID II at retningslinjene for håndtering av interessekonflikter skal være tilpasset foretakets størrelse og organisasjon samt virksomhetens art, omfang og kompleksitet. Endelig av samme bestemmelse følger at det ved fastsettelse av rutiner og tiltak for å håndtere interessekonflikter skal tas hensyn til foretakets størrelse og virksomhet, herunder foretaksgruppen foretaket tilhører, samt graden av risiko for skade på kundens interesser.

Omfanget av forpliktelsene er altså ikke absolutte, men må sees i forhold til den konkrete faktiske situasjon.

Foretakene er ikke forpliktet til å benytte ressurser ved identifiseringen av interessekonflikter som står i misforhold til foretakets virksomhet. Foretaket er heller ikke forpliktet til å ha rutiner for håndteringen av interessekonflikter som står i misforhold til foretakets virksomhet.

Ved avgjørelsen av hva som vil være passende tiltak, kan følgende hensyn være relevante:

- risiko for at en interessekonflikt kan komme til å få negativ virkning for en kunde, en gruppe kunder eller alle foretakets kunder,
- art, omfang og kompleksitet av foretakets virksomhet nasjonalt og internasjonalt,
- art og omfang av produkter og tjenester som ytes i virksomheten,

Hensynene vil bli nærmere kommentert i det følgende.

Art, omfang og kompleksitet av foretakets virksomhet

Foretak som utøver et begrenset antall aktiviteter vil normalt være mindre utsatt for situasjoner med potensielle interessekonflikter enn foretak som yter et større antall aktiviteter (for eksempel "corporate finance" og investeringsanalyse). Således vil foretak som kun yter én investeringstjeneste kunne ha mindre komplekse og detaljerte retningslinjer og bruke mindre ressurser på å identifisere og håndtere interessekonflikter enn foretak som yter flere slike tjenester. Dette gjelder imidlertid ikke absolutt, for eksempel vil foretak som kun yter "corporate" tjenester ofte kunne stilles ovenfor potensielle konfliktsituasjoner, for eksempel ved konkurrerende bud.

Art og omfang av produkter og tjenester

Dersom foretaket kun handler for kunder i ikke-komplekse produkter som omsettelige verdipapirer eller pengemarkedsinstrumenter, eller dersom foretaket kun yter lavrisiko tjenester, kan det være at foretaket kan ha enklere prosedyrer og retningslinjer.

Hvor tjenesteytingen til kunder medfører en stor risiko for at de aktuelle kundenes interesser blir skadelidende, må foretaket bruke tilsvarende flere ressurser til å håndtere slike konflikter.

Varsel til kunden

Det følger av MiFID II at dersom foretakets tiltak ikke med rimelig sikkerhet eliminerer risikoen for at kundens interesser blir skadelidende, skal foretaket opplyse kunden om mulige interessekonflikter og om de tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen. Verdipapirforetaket kan ikke gjennomføre forretninger for kundens regning før kunden har fått slike opplysninger.

Videre følger det av MiFID II at informasjonen skal gis på et varig medium og at den skal være tilstrekkelig detaljert slik at kunden kan ta en velbegrunnet beslutning i tilknytning til den tjenesten interessekonflikten gjelder.

Å gi informasjon til kunden skal være siste utvei, etter at alle andre tiltak er forsøkt eller vurdert som utilstrekkelige for å kunne forebygge risikoen for at kundens interesser skades. Det skal også klart fremgå av informasjonen som gis til kunden hvilke tiltak som ikke er tilstrekkelige for å hindre konflikten.

Informasjonen til kunden skal videre inneholde spesifiserte beskrivelser av de relevante interessekonflikter knyttet til ytelsen av investeringstjenesten eller tilleggstjenesten. Verdipapirforetaket skal også gjøre rede for interessekonfliktenes generelle karakter, kundes risiko i forbindelse med disse konfliktene og de tiltak som er truffet for å redusere kundens risiko. Beskrivelsen skal med andre ord være så utførlig at kunden har et opplyst grunnlag han kan treffe en beslutning på.

Detaljgraden bør således være høyere i varsel til en ikke-profesjonell kunde enn til en profesjonell kunde.

Slike varsler til kunden kan både benyttes til håndtering av interessekonflikter som er transaksjonsspesifikke og til konflikter relatert til foretakets generelle virksomhet. Det betyr at dersom foretaket har identifisert en generell interessekonflikt som ikke lar seg håndtere uten å skade en kundes interesser, kan kunden varsles om dette før situasjonen blir aktuell, for eksempel i retningslinjene for håndtering av interessekonflikter eller på annen måte. Dersom det oppstår spesielle konflikter i forbindelse med en transaksjon og kunden ikke tidligere er informert om at dens interesser ikke kan sikres på en betryggende måte, må kunden varsles særskilt før foretaket gjennomfører transaksjonen på kundens regning.

Merk at informasjonsplikten alltid står tilbake for reglene om taushetsplikt. Det vil være praktisk at informasjon i mer transaksjonsspesifikke tilfeller kommer i konflikt med taushetspliktsbestemmelsene. Dette må vurderes i det enkelte tilfelle.

Krav til oppbevaring av dokumentasjon

Det følger av MiFID II at verdipapirforetaket skal dokumentere hvilke investeringstjenester og tilknyttede tjenester som er utført eller utføres av eller på vegne av foretaket hvor en interessekonflikt har oppstått eller kan oppstå, og som innebærer en reell risiko for skade på en eller flere kunders interesser.

Dokumentasjonen bør inneholde en kort beskrivelse av hvilke aktiviteter som medførte at en interessekonflikt oppsto eller kunne oppstå. Dokumentasjonen skal oppbevares i 5 år.

Revidering

Verdipapirforetaket skal periodisk, og minst en gang i året, gjennomgå sine retningslinjer. Ved eventuelle mangler i retningslinjene skal foretaket treffe nødvendige tiltak for å utbedre manglene. Det vil bli ansett som en mangel ved verdipapirforetakets retningslinjer om foretaket i sin virksomhet er overdrevent avhengig av opplysninger om interessekonflikter.

Rapportering

Verdipapirforetaket skal føre oversikt over de investeringstjenester og tilleggstjenester som utføres av eller på vegne av foretaket hvor det oppstår interessekonflikter som innebærer risiko for skade av kundens interesser. Dette skal også gjøres i de tilfeller hvor det oppstår interessekonflikter i foretakets løpende tjenester. Det anbefales at denne oversikten gjøres skriftlig.

Den øverste ledelse skal ved jevne mellomrom, minst en gang i året, underrettes om eventuelle interessekonflikter i foretaket, som nevnt over. Dette skal gjøres gjennom skriftlige rapporter.